

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emne nr. 10

Tilleggsspørsmål nr.

Emne: Lynging og mosning

Oppskr. av: Andreas Løpez

(Adresse):

Fylke: Hedmark

Herad: Ringerike

Bygdelag: Heggerisek

Gard: Heggerisek

G.nr. 3 Br.nr. 2914

A. Merk av om oppskriften er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Gjermund Gjermunds. f. 1881 på Heggerisek. Bonde Br.m. 14. Gjermund Gjermund Heggerisek f. 1881. Heggerisek. Bonde Br.m. 7. Jons.

SVAR

IA.

1. Det var slutt med å ta lyng i.
Lyng var bare nödför som ein rykte om varen. Når det var slutt på det andre føret.
G.G. og H. kinsor ikke visst når det var slutt med å nytte lyng, men det var i alle fall før 1900.
2. Rein har lyng om varen i førtunipa.
Den Ørkeidet så ein ta rein lyng.
3. Rein nytte lyngen med hunden.
4. Det var oftest mannsfolka som gjorde det, men Kvinnfolka kunne også motta til og det var mannsfolka ikke hadde tid.
5. Det har vore så tilfeldig med lyngbrukingen at det ikke har laga seg noko faste regler eller røyrsler med unntak av kor ofte ein kunne ta lyng på kvar sted.
6. Rein har lynger heim i meir.
7. Da det fall regn. Oftest fekk ein ikke heim meir enn for dagen eller målet.
8. Rein. Og herstein brukte lyng. Den fekk den bakkas med myje på, om ein hadde. I. I. Har mykje dei fekk til bagen, kinsor ikke g.g.

G. K.

9. Lyge var reku for at godt mælför

B.

1-4 Lyge har aldri vært reku for hente poi
Heggeriet

II

1. Ein sante unna mor på Heggeriet.
2. Nåa er avist jor, det lyges med i grunfötting.
3. Morca er best å ta når han er vilt, difor all ein heit ha vilt vor
4. Før va både man- og kvinnefolk ned på å ta more, men no er den helst mannfalla.

Erhiedet eti pri 2-3 lagr. bei rekuar i de less p... romm gi byg.

Bei ligg heime elle pri estra eastr. og fell sig ned vegar.

5. Før tok ein moren med ei sterk leirin, men elle fros ha det van næligr å ta den med seg.

Det er så godt om more at ein ikke skal fara om more stat skyldte for å få lopp til lass.

6. Moren vert kjøpt heim på grunnlag.
7. Før Etterkort næsta ein moren i hennig va lessen ein, dvs. legge ein pris over på jord som ein less med sterke knær. Det vert ikke brukt knær til dette icke legt more under. Ette knagen ver... kalle et lass.

Ein for riktig more endgy til knagen er...

ein plesere lasset (gå 8)

Lasset må vera noko hinde fast for det skal
fruse (spik.) ihop.

Det verdt ikke mykje kork., karv, sau eller
annan "forming" på lasset.

På kvart lass vert det sett ein bjørkekrist
med bumerke innemoren.

8. På første dusjen kjører ein heim så mykje
av mose som ein viss med dei. Det er ofte
bile. Resten vert tømme. Lasset vert da lagt
ihop på langsida så dei er lett å vipp opp
steden. Tømmen vert lagt slik at den ikke
vert brua ned allfor mykje. Det vert sett
bjørkekrist med bumerke på. Tømmingen vert
gjort før at ein skal je ein ves når ein på
etappeswinteren tar til i Njord, uten det ein
trengs. Etter alt i ein gang om ein
før hoire til det. Ein tar da i lass på stelen.

9. Mosekjöring er intje gellersarbeid.

10. Mosen vert lagt utanfor fjordøra. Den brus
å laus med spett det ein treng til kvart
mål av brenn det opp i fjordet.

11. Kü, sau og geit får mose. For godt dei den
bar, må jo dei ofte litt myje på. Den tids
dei brukte bestemtlig van det vanleg i
blanda "mø" som var ved sundbytinga,
i mikkepens.

12. Mose er godt jor. I forverke n 1 kg. tein
mose = 1 kg. limekokesjø. Vært mose: 7½
kg. pr. førlining

Annen mose

1. For var det hatt vanleg i sami: brodmose
ti grisen. Den er avroist grisefår emna for mose,

1. iølfall om du har gitt med på dette.
2. Skjegglav på grunnen vert like brukt på
Fagerrikt, men G.G. og G.M. har hørt at det
skal vera brukt andre stader